LE DIRECTEUR GÉRANT

SỐ 944 NĂM THỨ MƯỜI — MỖI SỐ 4 XU — 丙子年 六月廿二日 — NGÀY THỨ BẢY 8 AOUT 1936

DEPOT LEGAL INDOCHINE №17469

TIẾNG-DÂN 諤 La Voix du Peuple 民

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC
Một năm	[illegible]	[illegible]
Sáu tháng	2.50	4.50
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương lượng trước.

Chủ-nhiệm kiêm chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ ba, thứ năm và thứ bảy

BÁO-QUÁN
Số 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói: số 63
Giây thép: TIENGDAN HUE

Dua và dối là tánh thứ hai do hoàn cảnh gây ra.

VÌ ĐÂU SANH RA CÁI THÔNG BỆNH « DỐI VÀ DUA » ?

Tiếng-dân số 937, ra ngày 23-7-36, có bài «*Sống dối và sống dua*», cho là trái với nhân sanh quan của cụ Khổng đã dạy «tín và trực».

«Dối với dua» rõ là thông bệnh lưu hành trên xã hội ta hiện thời, từ tấm lều tranh vách đất trong thôn quê cho đến lâu cao cửa lớn ở các đô hội thành phố, đâu đâu cũng thấy bệnh dịch ấy tràn lan, không luận giai cấp nào.

Tác giả bài trên nói rất đúng, tiếc rằng chỉ nói chứng bệnh mà không nói đến nguyên nhân sanh ra bệnh ấy nên còn là khuyết điểm.

Nguyên nhân? Kể nguyên nhân bệnh dịch ấy có mới có cũ, có nội thương có ngoại cảm, có di truyền, có hoàn cảnh, rất là phức tạp, song chỉ nói chỗ gốc, cái nguyên nhân chính — như ký giả suy nghiệm mà không lầm — thì do «chế độ giai cấp» gây ra.

Sống trong xã hội nhiều giai cấp, kẻ giàu người nghèo, kẻ sang người hèn, nào điền chủ với tá canh, nào công nhân với chủ xưởng, nào hạng phẩm tước với phái bình dân, trên cái «thang nhiều nấc» kia, trừ một hạng dưới bét cùng một hạng tối cao trên hết, ai cũng là người «bợ đít kẻ trên mà đè đầu kẻ dưới» cả. Vì thế nên cái quyền tự do của cá nhân bị cái cớ ngăn rào đón lũy đó vùi lấp uốn nắn, mà cái tánh «tín và ngay» do trời phú kia lần lần thay nền đổi nếp, trở thành ra bôi hồ vẫy lọ, cong trước vạy sau, hiện ra cái thông bệnh «dối và dua».

Vì sao mà phải dối? Vì muốn che cái hèn của mình, ít mà nói nhiều, xấu mà nói tốt, để phỉnh gạt người. Vì sao mà phải dua? Vì sợ quyền thế, sợ hình phạt, lại muốn cầu cạnh điều nầy điều nọ. Tổng chi dối và dua đều do lòng «ích kỷ» mà ra, mà chế độ giai cấp, chính là cái gốc nảy ra trăm ngàn mầm mống ích kỷ kia.

Vậy, nếu như trên đời sống mà sự nhu cầu của mỗi người đều được đầy đủ như nhau, nếu như đứng trước pháp luật mà quyền tự do của mỗi người đều bình đẳng như nhau, thì người đời cần gì có cái thói «dối và dua» ấy?

Một điều nên biết nữa: trong chế độ giai cấp kia, giai cấp về kinh tế lại là gốc: nếu kinh tế mà được bình đẳng thì mỗi người đều có hằng sản mà đã có hằng sản tự nhiên có hằng tâm, hằng tâm tức là điều «tín và thẳng»; thế là không đợi chữa bệnh «dối và dua» mà tự nhiên bệnh ấy không tồn tại. Có phải vậy không? chất cùng hức giả.

X. T. T.

CHUYỆN ĐỜI

Ở đời không cái gì toàn lợi mà!

Không biết trong báo Impartial ở Saigon vừa rồi có bài nói về sự xâm chiếm của phụ nữ thế nào không biết, mà bạn nữ đồng nghiệp Lan Hương của tôi ở báo Nữ-lưu mấy số, cãi lại rất kịch liệt.

Tôi thì không coi bài báo Impartial nhưng thấy nữ đồng nghiệp nói thì bài báo kia mạt sát phụ nữ thái quá, và đối với cái phong trào phụ nữ vận động ngày nay, bài báo ấy rất phản đối, muốn giữ cho người đàn bà cái địa vị tề gia nội trợ trong gia đình, mà buộc đàn bà phải giao công việc ở ngoài cho đàn ông hết.

Nữ đồng nghiệp Lan Hương còn nhắc lại chuyện năm vừa rồi có vài cô nữ học sinh ở Hanoi làm đơn xin phủ Toàn quyền cho dự cuộc thi thơ ký giúp việc các tòa công sứ Bắc hà, mà cũng tờ báo Impartial ấy đã có bài mạt sát phụ nữ tân tiến, cực lực xin chánh phủ đóng cửa các sở, đẩy lui các cô gái Việt nam lại, mà dẹp bớt các trường nữ học đi.

Tôi rất phục cái công phẫn của nữ đồng nghiệp, và tôi cũng lấy làm quái cho một tờ báo tây, của một người tây, mà lại có cái thái độ như vậy.

Cái phong trào phụ nữ bình quyền, phụ nữ chức nghiệp, phụ nữ giải phóng gì gì.., đâu có phải xuất hiện ở xứ chúng tôi trước! Nó chỉ là ở bên góc trời Âu của các ông đưa lại, mà chính ở nước Pháp chị em không hề ngả lòng, vận động cho được bình quyền. Phụ nữ Pháp đã từng ghen chưa thích cạnh với đàn ông nhứt là từ sau cuộc Âu chiến làm mất hết mớ đàn ông, mà các bà các cô phải thế vào cái chỗ trống đó, thì nào nữ bác sĩ, nữ trạng sư, nữ giáo viên, nữ kỹ sư... nói về chức nghiệp, nào có thua gì đàn ông đâu! Phụ nữ Pháp chỉ còn thua phụ nữ vài nước Âu châu, là chưa được quyền đầu phiếu, và vì thế mà phải đứng xa ra ngoài vòng chánh trị. Nhưng phụ nữ Pháp vẫn vận động không ngớt. Năm trên khoản phụ nữ đầu phiếu đã thông qua ở Hạ nghị viện, và nếu không có mấy ông lão ở Thượng nghị viện thì phụ nữ Pháp cũng đã được quyền đầu phiếu như chị em Tây ban nha rồi.

Thế mà gần đây nội các bình dân lên cầm quyền nước Pháp, thủ tướng Léon Blum thình lình đưa một lần ba bà cho làm thượng thơ trong tòa nội các. Cái hành vi không ngờ của nội các bình dân đã đưa phụ nữ Pháp đến một bước xa: nghị án về quyền đầu phiếu phụ nữ Pháp nay đã thông qua rồi.

Đó, phụ nữ Pháp vận động lâu nay, đâu có phải là một cuộc vận động quá đáng, vì quá đáng thì sao có thể có ngày thấy thực hiện được? Chúng ta không giám nói rằng phụ nữ ta ngày nay cũng đã đến một trình độ với chị em Pháp. Sự so le vẫn rõ ràng hằng ngày kia mà! Nhưng trình độ đến đâu thì chị em ta yêu cầu đến đấy, cũng chẳng có gì là quá đáng. Chị em ta đã làm nữ giáo viên, làm nữ khán hộ được, thì cũng có thể xin làm nữ thơ ký; nữ lục sự chớ gì. Nhà nước mà chưa cho, vẫn là cái quyền của nhà nước; nhưng ngày nay nước cho là việc quá đáng, chờ biết đâu đến ngày cho được, thì nhà nước lại không bảo là đòi yêu cầu rất chính đáng.

Nhưng mà thôi, tôi nói là theo lẽ phải nói chơi, chớ tôi cũng sợ ngày kia các công sở mở rộng cho phụ nữ bước vào, rồi sẽ có một phần đàn ông sẽ bị thất nghiệp vì không thể cạnh tranh nổi với chị em. Cũng như trong phái «phụ nữ bảo tịnh» lại không có người sẽ lên tội cho nữ đồng nghiệp Lan Hương, mà trách sao không để cho phụ nữ yên tịnh như xưa mà mỗi khi các đức ông chồng đi làm thì ở nhà đạm ba đạm bẫy mà tự bá tử sắc, hoặc nói tới nói hành, ở đời không cái gì toàn lợi mà!

Lan-Hương

Tình hình Trung-hoa

Hong-kong, 31 7. — Quảng tây và Nam kinh còn đương đăng co nhau, mạc một chiến còn chưa hết hẳn, nên hiện có hai chiếc tàu chở đại bác của Anh đương đậu tại biên giới Quảng tây và Quảng đông. Một chiếc tàu chở đại bác của Mỹ cũng có đến đấy.

Nam-kinh, 1er 8 — Có tin chính thức rằng tại biên giới Quảng đông và Quảng tây, có trận huyết chiến giữa quân hai

Tưởng-giới-Thạch gởi tối hậu thơ cho Quảng tây

Quảng-châu, 28 — Tưởng-giới-Thạch vừa gởi cho Quảng tây một bức tối hậu thơ bảo phải đầu hàng trước ngày 5 Aout, không thì sẽ có cuộc trừng phạt.

Nhưng ở biên giới hai tỉnh Quảng tây và Quảng đông vẫn còn đánh nhau

Thơ ngỏ cùng ông Viện-trưởng viện Dân-biểu Trung-kỳ

Bản báo tiếp được bức thơ của người dân Trung-kỳ ở Lào gởi lại, xin đăng nguyên văn như dưới: L. T. S.

Boneng, le 11 Juillet 1936

Kính gởi ông Viện-trưởng viện Dân-biểu Trung-kỳ

Thưa ông Viện-trưởng,

Nhân vụ thuế năm nay, chúng tôi sực nhớ đến tờ yêu cầu đề ngày 30 Aout 1935, chúng tôi gởi cho quý viện mà mãi đến nay chúng tôi chưa biết kết quả ra sao.

Năm ngoái quý viện chỉ cho chúng tôi biết rằng viện đã đệ tờ yêu cầu ấy sang cho quan Thượng-thơ bộ Lại và tòa Khâm, còn sự xét nghĩ ra thế nào thì viện chưa cho chúng tôi biết.

Cùng với tờ yêu cầu ấy, chúng tôi cũng có gởi cho viện Dân-biểu Bắc-kỳ.

Sau khi đệ lên phủ Toàn-quyền xét nghĩ, viện Dân-biểu Bắc-kỳ đã báo cho chúng tôi biết kết quả hồi tháng mười một tây năm ngoái; tuy cái kết quả đó chỉ làm cho chúng tôi dàu lòng vì từ bấy giờ chúng tôi mới hiểu rằng hễ chúng tôi ra khỏi nước Việt-nam mà chúng tôi là dân, để sang Ai-lao kiếm kế sanh nhai thì chúng tôi phải bị bắt buộc đổi dân An-nam làm dân xứ Vạn-tượng, nghĩa là làm ăn ở xứ Ai-lao thì nộp thuế cho chánh phủ Ai-lao cũng như dân Ai-lao vậy.

Đã biết vậy, nhưng đối với tờ yêu cầu gởi cho quí viện, chúng tôi vẫn còn chút hy vọng rằng nó sẽ được kết quả tốt đẹp hơn. Vì không những quý viện đệ tờ yêu cầu của chúng tôi sang tòa Khâm Huế cũng như viện Dân-biểu Bắc-kỳ đệ lên phủ Toàn quyền, quí viện còn đệ sang cho quan Thượng-thơ bộ Lại có cả thư kèm theo tỏ nỗi thiệt thòi của chúng tôi ở nơi xứ người, để nhờ ngài can thiệp hộ.

Quan Thượng-thơ bộ Lại tức là, cũng như các quan khác, đứng gánh vác cái trách nhiệm làm cha mẹ dân, vậy chúng tôi tin rằng hễ cha mẹ mà thấy con thiệt thòi trong một việc gì, lẽ cố nhiên là hết sức binh vực. Đó là một cớ rất chánh đáng để cho chúng tôi tin rằng tờ của chúng tôi nhờ quý viện can thiệp sẽ được kết quả tốt hơn.

Từ tháng tám tây năm ngoái cho đến nay, tất nhiên là tờ yêu cầu của chúng tôi đã được đem ra xét nghĩ, vậy kết quả ra thế nào xin quý viện và ông Viện-trưởng làm ơn cho chúng tôi biết, kẻo chúng tôi trông đợi đã lâu.

Kính chúc ông Viện trưởng và quý viện vạn an. *Kính thư*

Một người dân Trung-kỳ
LÊ-CÔNG-TIÊU

MÃ - TƯƠNG-BÁ

MỘT ÔNG GIÀ 97 TUỔI NÓI CHUYỆN THỜI CUỘC NƯỚC TÀU

(Nhân HỒ-HÁN-DÂN chết mà nói luôn đến thời cuộc)

(Tiếp theo và hết)

Cụ già dẫn mấy câu cách ngôn của Mạnh-tử

«Cụ già tiếp luôn:

«Nhiều người lúc chưa làm quan hay làm quan nhỏ, còn có chí khí khẳng khái; đến khi đã làm đến quan to, bổng lộc nhiều, chức tước sang, lại thêm bầu thiếp con cái hưởng mùi sung sướng ấy bao nhiêu, thì khí bảo ngày trước đều tiêu mòn cả. Đến khi sự biến tới nơi, đứng trước đại tiết ấy, chỉ thở dài một câu, rồi lây lất mua lấy cái «sống».

«Ta trước thường khuyên người đọc sách Mạnh-tử. Sách Mạnh-tử không chỉ biện tài hùng phóng mở được tư tưởng người và khải phát cho bạn thanh niên về thuyết «dưỡng khí», Mạnh-tử lại miêu tả tâm lý xã hội hoạt hiện như bức tranh truyền thần. Như bài nói «người ăn mày có 2 vợ», thực vẽ rõ trạng thái đê hèn xấu xa trong trường phú quí, đáng là một bài «Xã hội tiểu thuyết»:

«Có lẽ cụ già bình sanh sùng bái học thuyết Mạnh-tử, nên nói đến đây giọng nói càng khẳng khái, cụ lại kéo thêm.

«Không chỉ Mạnh-tử hiểu thấu thế tình, vẽ rõ tâm lý đê hèn như chuyện «Tề nhân» trên, mà Mạnh-tử lại đề khởi phương-án rất hay để làm bài thuốc chữa tâm lý ấy nữa. Ấy là hai câu:

«*Có cái đáng muốn hơn cái sống,*
«*Có cái đáng ghét hơn cái chết.*»

«Hai câu ấy ta phục câu thứ hai, vì câu ấy trọng yếu hơn. Từ xưa đến nay, những phường ra đương gánh quốc gia mà mang vết thất bại, chỉ vì họ muốn chỉ độc chiếc có một cái «sống», và ghét chỉ độc chiếc một cái «chết»; đã ghét cái «chết», thì việc gì cũng làm được cả. Đây ta kể vài chuyện trên lịch sử cho nghe:

a) Chuyện Hồ-Quảng đời Minh

«Lúc Minh thành-tổ kéo binh về tiếm đoạt ngôi Kiến văn (cháu đích tôn Thái tổ, kêu Thành-tổ bằng chú, đã lập làm vua), các tôi Kiến văn tử tiết rất nhiều. Hồ Quảng là một vị quan to trong triều Kiến văn, cũng phó với bạn đồng liêu sẽ tử tiết theo vua. Có người đồng liêu sai người tới xem Hồ làm gì, thì nghe Hồ bảo người nhà:

«Phải xem chừng con heo!»

Người ấy về thuật câu nói trên, thì một người đồng liêu nói:

«Con heo còn không bỏ được, huống là bỏ thân gia tánh mạng!»

Sau quả Hồ hàng đầu với Thành tổ giữ ngôi Học sĩ. Người đời ban cho Hồ cái huy hiệu là «quan học sĩ giữ heo» (護豬學士).

a) Quốc thích Châu-Khuê cuối triều Minh

«Châu-Khuê là một vị quốc thích, quan sang, nhà giàu, lúc có giặc Lý Sấm, vua Sùng-Trinh khuyên quyên tiền trợ quân hướng, Khuê một hai van nghèo túng không tiền. Đến khi quân Lý Sấm kéo đến, Thái-tử trốn vào nhà Khuê, Khuê đem Thái tử nộp cho Lý-Sấm và dâng 10 vạn bạc, lại dâng thêm người con gái yêu quí nữa.

«Đấy, bọn quyền quý sở dĩ mai Tấn chiều Tần, mang tiếng nhơ muôn đời, chỉ vì ghét cái «chết» mà tránh, chớ há có gì khác.

«Vậy nếu ai phu đọc câu «có cái đáng ghét hơn cái chết» của thầy Mạnh mà ai sinh nhâm việc, thì dân có đến thế.

Cuộc thế Trung quốc hiện thời với cuộc Đức - Áo ngày trước

« — Hiện cuộc Trung quốc, theo sở kiến của cụ thì làm cách nào mà vẫn cứu được sự nguy vong? Ký giả lại hỏi.

« — Phải thống nhứt, ông lão trả lời.

« — Tiếng «thống nhứt» lâu nay đã nghe cả tại triều và tại dã kêu réo luôn mà vô hiệu là vì cớ sao?

« — Ta gọi «thống nhứt» với hiện phản động hô hào «thống nhứt» kia có chỗ khác nhau: Hiện thời cuộc diện phương bắc đã diễn thành một thứ chánh trị theo cái hình thức «cờ lửa đỏ nguy», nghe nói các trường học không còn treo là cờ «đảng quốc». Chánh phủ Nam kinh thì quyền lực có hạn, còn phải Tây nam vì trên chánh trị chủ trương không đồng nhau mà Ninh, Việt có chiu «ngoại hiệp trong lìa»... Cái trạng huống và tình hình ấy giống y như Phổ-lỗ-sĩ và Áo-đại-lợi về khoảng giữa thế kỷ 19. Nếu như không muốn cả hai bên mang lấy nạn tiêu diệt thì phải có một cách giải quyết; cách giải quyết ấy tức là thống nhứt, thống nhứt theo phương pháp hòa bình. Tuy vậy theo chỗ kinh nghiệm đã tỏ cho chúng ta biết thì cuộc chiến tranh Đức-Áo năm 1860, e không tránh khỏi.

« — Vì cớ sao?

« — Ai chịu đem chính quyền trong tay mình mà dâng cho kẻ khác sao? tất nhiên phải có khói lửa bùng ra.

« — Vạn nhứt mà có cuộc chiến tranh thì bên nào thắng?

« — Bên nào kiên quyết trên mặt hành động, lãnh đạo được đại đa số thì bên ấy sẽ thắng lợi. Còn kẻ nào chỉ biết lợi riêng mà trở dáo giết người trong nhà, tất nhiên bị người nước lia bỏ.

« — Về mặt ngoại giao thì sao?

« — Nhựt bản thì trông cho Trung hoa có cuộc nội chiến, thừa nhịp tóm lợi to. Song trong khi điệm người Nhựt hồng hột, không coi người Âu-Mỹ ra gì. Còn Âu-Mỹ lại trông Trung quốc có một cái chánh phủ «cường hữu lực» để đối kháng với Nhựt bản đặng quyền lợi họ ở Viễn-đông có bảo chướng vững chắc hơn hiện thời. Mối chiến tranh khó khỏi, song chưa đoán ai họ thứ đầu tiên và vào lúc nào.

«Nói đến đây chừng mỏi nhọc, bèn kết luận:

«[N]ói cuộc đến thế, ta già không nói làm gì, thương hại cho mấy trăm triệu đồng bào nhứt là trăm họ vô tội kia.

«Ký giả từ về, đăng câu chuyện lên báo.

Lâm-hữu-Nhân thuật

TRONG NGÀY 14 JUILLET

Người Đông dương ở Pháp kéo nhau làm biểu tình

Theo báo «*Nước nhà Nam*», ngày 14 Juillet vừa rồi, người Đông-dương ta ở bên Pháp, nhứt là học sanh và dân lao động, hiệp cùng đại biểu của các liên đoàn lao động ở Marseille, Rouen, Havre v. v... mà làm biểu tình hưởng ứng với chánh phủ bình dân.

Số người Đông-dương trong cuộc biểu tình nầy cũng gần trăm người, cầm mấy tấm vải có đề chữ:

Đại xá chính trị phạm!
Tự do làm chánh trị!
Tự do lập liên đoàn!

Đoàn biểu tình nầy, khởi đi từ Place de la Concorde, ngang qua Vincenne, Bastille.

Lúc đi ngang qua Vincenne, thì dân lao động có cả mấy ngàn rất lấy làm hoan nghinh cái cử chỉ ấy, hiệp nhau la tớn những câu: «Đại xá! đại xá! giải phóng Đông-dương! giải phóng Đông-dương!»

Đoàn biểu tình nầy đi chung với đoàn biểu tình của chánh phủ bình dân, đi vào đoạn thứ năm trong tốp đầu, khởi sự đi từ 2 giờ rưỡi đến 6 giờ mới giải tán.

QUANH CHUYỆN «THANH NIÊN TÌNH NGHI ĐƯỢC THA VỚI NGHỀ GÕ ĐẦU TRẺ

Tiếng dân số 941 ra ngày 1er Aout vừa rồi, có đăng bài của vị độc giả B. N., trong nói những người tình nghi xin phép dạy học mà không được, cấm người tình nghi không được dạy học....

Bài ấy bảo là tác giả đã làm cái cảnh ngộ đó, hay là thấy ở một hạt, một địa phương nào có chuyện như thế xảy ra do nhà thừa hành, nhứt là phủ huyện và tổng lý, như một vài chuyện ở Quảng ngãi, Tam kỳ và Quỳnh lưu (ở Quảng ngãi thì năm ngoái có người dạy học bị quan bắt, ở Tam kỳ có M. Võ-Tài không được dạy trường tư thục «Ích Trí», ở Quỳnh lưu thì M Ngô Như lên Vinh làm ăn bị đòi bổ») v. v... về người riêng, xứ riêng và tình thế riêng, chớ không phải là việc chung, có cấm nghề làm ăn của những thanh niên đã được tha, nhứt là người ở hạng trí thức.

Không cần dẫn nhiều, chỉ xem như các ông: Tôn quang Phiệt, Bùi Ái, Đặng thái Mai, Võ nguyên Giáp v. v., trước vẫn bị tình nghi, mà nay đều được ở các thành phố lớn, dạy học trong các trường tư....

Vậy thanh niên được tha trong nhịp nầy, ai muốn làm nghề nghiệp gì đặng sanh nhai, cứ xin phép chánh phủ sẽ được làm ăn như mấy người nói trên, chỉ sợ mình không có nghề, không đủ sức tự lập.

Đành rằng một phần trông trên chính phủ mà một phần mình cũng phải lo cho có nghề. TH. S.

https://tieulun.hopto.org

Đón xem số báo tới

Số báo tới (945) nhân ngày kỷ niệm đệ cửu chu niên của Tiếng dân, số báo ấy sẽ có phụ trương và nhiều bài về việc báo, rất hay, rất vui. Độc giả đón xem.

T. D.

Thật bắt buộc quá lẽ!

QUẢNG-TRỊ. — Trần trọng Nguơn, quê làng An tiêm, tổng Bích la, phủ Triệu phong, trước vụ lộn xộn có can án, đã được tha về quê; y ở Triệu phong, hiện có gia quyến theo đường thương mãi xưa nay tại chợ Huyện thuộc về làng Đơn quế, tổng Hiền lương, phủ Vĩnh linh. Mỗi lần y ra thăm lo phụng dưỡng cho ông thân già thì có xin phép quan.

Hiện hửa 23 tháng 4 ta, y có đơn xin phép quan phủ Triệu phong ra ở cho Huyện trong một thời gian, để lo thuốc thang cho ông thân già; quan phủ đã bẩm Tỉnh tư cho. Khi y tới phủ Vĩnh có đi với trưởng phố chợ Huyện lên trình diện với quan phủ Vĩnh linh, quan bắt lẽ không có giấy phép, phải giải hồi, thì y có viết giấy cam đoan rằng quả đã có xin giấy phép quan phủ Triệu rồi, nhưng tỉnh chưa tư ra. — Quan phủ Vĩnh nhận giấy cam đoan và cho ở.

Nay không biết vì cớ gì, y đương ở trong nhà, thấy quan phủ Vĩnh và thầy Đề đi xe điện (hiệu Hồng ký) ngang qua chợ huyện, rồi quở trưởng phố sao không bắt y lên trình quan, và hỏi giấy phép. Y chưa bẩm kịp, thì quan và thầy. Đề bảo trưởng phố bắt lên nhà giam; y không hiểu vì sao, song cũng phải vâng lời quan, đi theo trưởng phố lên chịu giam tại nha!

Người đầu lỡ lầm có tội mà nay đã được tha, tu tỉnh tánh hạnh, lo an thường sanh nghiệp để cứu vớt lấy gia đình, mà gặp cái ca bó buộc, không được ăn ở chung hợp với cha mẹ vợ con, nghĩ cũng đáng thương!

B... ngang đã có đơn kêu, mong quan trên châm chước dẫn buộc đó trong nhịp ân xá này.

Mắt thấy

VỤ THẦU KHOÁN TA KIỆN MỘT CÔNG-TY NHẬT-BẢN

Tòa thương mãi Hải phòng vừa rồi đem xử việc M. Ng-hải-Liên thầu khoán ở Quảng yên kiện công ty Nhật bản Mitsui Buschan Kaisha và M. Ng-văn-Thọ, đòi bồi thường 17.666$60 về việc khai một hầm đá ở đảo Vân hải (Quảng yên).

Tòa bắt công ty Nhật và M. Ng-văn-Thọ phải bồi thường cho M. Liên 2000$ về các khoản phí tổn khai cái hầm đá đó, và M. Liên cùng công ty Nhật kia phải chung chịu án phí.

NHÀ THƯƠNG TƯ
NGUYỄN-TĂNG-CHUẨN
Y sĩ tốt nghiệp tại Đông - Pháp Cao Đẳng. Nhà ở trước mặt nhà «hãng Chợ-Cả»
QUINHON
Người bệnh hoặc đến khám bệnh xin đơn mua thuốc uống, hoặc hằng ngày đến chữa, hoặc nằm tại bệnh viện. Có phòng ngăn nóc sạch sẽ để cho sản phụ nằm nơi, để cho bệnh nhân nằm điều trị.
Giờ khám bệnh { sáng: 8h đến 11h30 / chiều: 3h đến 6h
Chúa nhựt, ngày lễ, nghỉ buổi chiều
Khi cần muốn mời đến nhà thăm bệnh thì giờ nào cũng được.

Uỷ ban điều tra các thuộc địa

Paris, 1er-8. — Ô. Tổng trưởng thuộc địa đã đưa ký nghị định lập ủy ban điều tra các sự nhu cần cùng các điều nguyện của dân các thuộc địa, các đất bảo hộ, để định những sự cải cách.

TẠI QUẢNG-NGÃI SẼ CÓ NGƯỜI ĐƯỢC XÓA SỔ TÌNH NGHI CHĂNG?

«Trời rộng chung quanh trong bốn vách,
«Ngày thường dài dằng dặc ba thu», ấy là câu thơ của ông Cẩm-đời đăng ở T. D. số 931, tả cái cảnh ở tù mà trong trong nhịp tháng Juillet này, phần đông tù chính trị được hưởng cái ơn ân xá, đã thoát khỏi cái khổ nói trên, cái ơn quí hóa biết bao!

Tuy vậy, ở đời sống khó này, được hưởng cái ơn ân xá vẫn quí báu vô cùng, mà những ai còn mang cái ách «quản thúc», «tình nghi» nhiều điều bó buộc, đành phải nằm trong một xó mà chịu đói. Tình cảnh ấy, thật là đáng thương!

Vì lời than phiền, đã thấu tai Chánh phủ, gần đây có lịnh sức về các quan địa phương gia tâm xem xét những người can giam được tha còn ghi tên vào sổ tình nghi mà an thường sanh lý, được xóa tên nơi sổ tình nghi.

Ngày 18 tháng 6 ta (27 7-36), tại hạt Sơn-tịnh có sức cho các chánh phó tổng 4 tổng, xét xem những người cựu phạm can án thích hồi, và những người hoặc án mãn, hoặc tình nghi, người nào tự lại an thường sanh lý, đáng xóa sổ tình nghi, kê trình về thẩm nghĩ v. v.

Đứng trước cái nạn khủng hoảng kéo dài, phần đông nhân dân, đều chung một cái hiểm tượng sống khó, mà về hạng người mang cái khổ «quản thúc», «tình nghi» càng khó khăn bội phần. Nói cho thật tình, tất cả bao nhiêu nguyện vọng của nhân dân ngày nay không gì khác hơn là mưu sự nuôi sống. lo việc thuế xâu, dầu có kẻ vào Nam ra Bắc, lên thác xuống ghềnh gì gì, chẳng qua là lo tìm kế định sinh, để chống chỏi với cơn ma đói.

Chánh phủ đã xét tới chỗ khổ ấy, tưởng nên mở rộng con đường sanh lý cho họ; trừ ở tỉnh này sang tỉnh khác có giấy trình lý trưởng làm chứng là đủ, còn ở trong một tỉnh, vì tình thế qua lại làm ăn, nên cho họ đi lại được thong thả; ai làm điều gì đã có pháp luật. Như vậy thì người được ân xá, sẽ khỏi cái cảnh «bó chưn», mà không khí trong nhân dân được thơ thới êm đềm hơn trước.

«Nước bị xáo, hoài thì cá không được yên, rừng bị động hoài thì chim phải hay hoảng», mong Chánh phủ nới lịnh «quản thúc», «tình nghi» thì cái ơn khoan hồng càng in sâu vào lòng người, tất ai cũng cảm hết. Mong thay!

B. N.

Về các khoản kê khai xe điện

Quan Toàn quyền Đông-pháp truyền cáo cho các chủ xe hơi (xe đi du lịch, xe chở hành khách, máy kéo (tracteurs) xe móc sau xe hơi (remorques), xe mô-tô, vân vân) biết mà tuân theo các thể lệ thi hành đạo chỉ dụ ngày 5 tháng chạp năm 1935 của Pháp đình y như cách đã ấn định trong tờ nghị định ngày 25 tháng 7 năm 1936 của phủ Toàn quyền nói về việc kê khai, phân hạng, để lâm thời quyền dụng các xe hơi trong việc binh.

Chỉ dụ ấy đã có nghị định quan Toàn quyền ngày 9 tháng 8 năm 1936 và đã đăng vào công báo Đông pháp ngày 25 tháng 7 năm 1936: *nhất là điều thứ 23 của nghị định kể trên, nói riêng về cách thức thi hành trong năm 1936.*

Kể từ ngày 20 tháng 8 năm 1936, các giấy mà để khai sẽ do các quan Công sứ, quan binh chủ tỉnh (Commandants de Territoires Militaires) và các quan Đốc lý phát cho chủ xe.

Bản dịch của tòa Khâm

TRẺ CON GẦY ỐM nguyên nhân vì đâu?
Nhiều đứa trẻ thân thể gầy ốm, mặt mày xanh vàng, bụng to và thường có sán, đêm ngủ năng khóc, thường có ghẻ sát. xét ra bởi những nguyên nhân sau này:
Bẩm thụ thiên nguyên yếu;
Trong mình có độc bởi những bệnh di truyền;
Tỳ vị tích trệ bởi bú mớm không thường
ăn những thức ăn khó tiêu, hoặc sống lạnh
Muốn bồi bổ thiên nguyên, tẩy tích trệ, bổ tỳ vị, trừ ghẻ sát, lọc máu độc, để cho thân thể mập mạnh, khí huyết đầy đủ, da thịt nở nang, gân xương cứng mạnh, nên cho dùng:
Thuốc bổ trẻ con
HIỆU CHỮ THỌ
Một chai 0$60
NHÀ THUỐC VINH-THỌ TOURANE

Việc trong nước

Đã không bán đất, sao không trả tiền lại?

HUẾ. — Cha con ông Đỗ văn Hy và Đỗ văn Tân, người làng Dương xuân thượng, tổng Cư chánh, huyện Hương thủy, ở ngụ tại làng An cựu. Gần đây chỗ nhà ông Hy ở, bị vào nơi mở đường, sắp phải dời đi. Cha con ông Hy lo kiếm chỗ khác ở. Cửu phẩm Nguyễn Thanh, cùng người làng ấy, biết vậy, bèn đem sở vườn hương hỏa bán cho ông Hy, định giá là 160$.

Ngày 16 tháng 3 ta, Cửu Thanh đến nói với ông Hy rằng có việc cần, xin mượn trước 10$ biên nhận bản hồi, đến ngày 24 (tháng 3 ấy), sẽ làm khế bán, chồng tiền trừ lại.

Ông Hy thuật dạ, tin tốt, đưa cho Cửu Thanh 10$. Cửu Thanh viết tờ tạm biên rõ ràng.

Không ngờ, đến kỳ hạn (24 tháng 3 ta) Cửu Thanh xin luôn; cha con ông Hy đến hỏi, thì Cửu Thanh nói thật là đất hương hỏa, bà con không cho bán, xin khất để kiếm trả số tiền 10$ ấy lại. Ông Hy cũng tin bụng, rồi từ đó đến nay cứ lần lữa mãi, không trả đồng nào, nên ông Hy phải đâu đơn kiện.

Chưa biết nhà chức trách sẽ xử ra thế nào.

P. Y.

Tiếng chuông thứ hai

THỪA-THIÊN. — Về chuyện «phao đánh vì hiềm thù» xảy ra ở làng Lương quán (Hương thủy), gây ra giữa cậu T. th. Viêm cùng Đ.Hoàng, Ng. tr. Hân và cô cô Thơm con ông Võ gia Sằng, đăng T. D. số 936 ra ngày 21 7-36.

Nay bên cậu Viêm thì nói nhà cậu cha mẹ đau nặng, đương lo thang thuốc, không sanh sự với ai; vụ đánh lộn để trả thù này (?) là tại ông Sằng cùng Đỗ Hoàng gây ra v. v..

Việc đã đến quan, đã có nhà đương cuộc xem xét, chờ xem.

T. D.

Hương thơ cũng đòi tiền

Làng Thanh gia là tiểu ấp, không đặt hương thơ, chỉ phụ chung với làng Thanh thủy thượng một hương thơ, khi nào có thơ ở đâu gởi cho người làng Thanh gia thì hương thơ ấy chuyển giao.

Vì thế thường thường bị tên hương thơ ấy, đòi ăn tiền cho được 0$15 hay 0$10 mới đưa thơ, bằng không thì không cho nhận. Ngày 30 7-36 lý trưởng Thanh gia có thơ người em gởi về, tên hương thơ cũng đòi cho được 0$10 lý đưa 0$05, nó không chịu, cải cọ nhau bên nhà ga.

Đó là chuyện mới xảy ra, nhiều người nghe thấy.

Mối tệ ấy, không những là một tên hương thơ này đâu. Người ta nói trạm xa huyện Hương thủy, có tên tinh trạm L. Đ. cũng làm cách ấy, nên cái hại lột tem, bóc bằng báo cùng thơ chậm trễ và mất, nhiều kẻ phàn nàn. Việc can này đã có người kiện đến quan trên, chứng cớ rõ ràng, chưa biết quan xử ra thế nào.

Thấy rõ lại cáo

Một mất mười ngờ

(Mất trộm rồi nghi cho người lành)

NGHỆ-AN. — Tối hôm 19 rạng 20 Juillet, tại nhà ông Giáo Sử ở làng Thượng, xã Công trung, huyện Yên thành có mất trộm hơn 480 quan tiền, 21$ và các đồ khác tính phỏng 100$, sáng ngày mới biết, đi báo huyện, 2 giờ chiều hôm ấy quan huyện phái thầy thừa tới khám xét.

Hỏi ông giáo Sử thì ông nói có nghi cho Lê văn Tường (người tỉnh Thanh hóa), vì hôm nọ có vào nhà Thầy thừa đến nhà Lê văn Tường ở trọ (nhà cụ Nhu và Đị Thiện) khám xét, không có tang vật gì, nhưng cũng giải y về đem ở huyện.

Người ta nói Tường vào làm công, đó đây không có công, nên vợ chồng cắp nhau đi làm thuê, cuốc mướn mà nuôi con thơ cho qua ngày tháng, vẫn không có tính gian dạo.

Quan trên nên xét ra kẻ gian, kẻo có oan chăng?

L. T.

Lại việc phiền dân

Gần đây có lịnh sức khai nhân sinh hộ khẩu. Sự ấy sức các lý tổng kê khai tự nhà nước không cho là việc có phiền chi đến dân cả.

Vậy mà ở Nam đàn, chánh tổng tổng Xuân liệu Nguyễn như Cảnh và phó tổng là Hoàng đình Phát, cùng chánh tổng Nam kim là Trần xuân hòa, hiệp với các lý hào, bắt các gia chủ phải chịu một hào (0$10), hoặc hai hào (0$20) về vụ khai ấy, đâu tính lấy làm thổ sở, mà chẳng đếm kêu ca.

Vậy mong quan trên để ý cứu xét trừ mối tệ «đường gió bổ mang» ấy đi cho dân nhờ.

Biết chuyện

Đính chính

HÀ-TỊNH. — Báo Tiếng dân số 936 ra ngày 18 7 36, có đăng tin mấy nhà giàu Can lộc, có tính cấm không cho xay lúa giã gạo ban đêm v. v.. tin ấy không đúng sự thật.

Dạy kỳ mùa gặt, phường gặt hò hát, lính có bảo không được làm ồn ào quá. thế thôi, chớ không cấm xay lúa giã gạo ban giờ. Vậy tôi cứ sự thật đăng lên bản để bà con khỏi lầm.

Trần Niêm tóc Cựu lịnh

Sự than phiền của phụ huynh học trò

TOURANE — Trường học ở Tourane, từ năm 1933 đến nay, nhờ có quan Đốc học Antoine chăm coi sửa đổi mở thêm một lớp nhứt niên, lấy học trò vào nhiều mà có thải ra cũng xứng đáng. Qua năm nay theo nghị định mới, do thầy ở lớp lựa học trò, chiếu số điểm mà cho lên, ở lại, hoặc đuổi luôn... Vì có đó mà có nhiều học trò, bị việc lỏ học kém, hạnh kiểm hư, tuổi cao sức yếu, thải ra một số đông, bơ vơ thất học rất là tội nghiệp; trái lại có đứa tuổi cao đương còn học lớp dưới, mà đứa tuổi nhỏ lại bị thải, con em kẻ dân nghèo không biết học ở đâu.

Vậy chúng tôi có hai điều đương mong:

1·) Trường công xin nới phạm vi và mở rộng.

2·) Trường tư cho mở thêm một vài trường kiêm bị.

C. C.
(Một người phụ huynh học trò)

Số bạc dư ấy để làm gì?

QUẢNG-NAM. — Vụ thuế sáu nay, các xã ở tổng Trung lộc, huyện Quế sơn, theo trát quan huyện sức thâu mỗi người dân đinh 0$20 để cấp tùy phu chánh phó tổng. Tính số dân trong tổng Trung lộc 1435 người (trừ chức sắc và hương chức rồi) thì thâu được 287$, cấp hai người tùy phu hết 144$, thì còn lại 143$, lại số bạc cấp tùy phu năm ngoái còn dư 136$, cộng là 279$. Vậy số ấy để làm gì? Đã thế, bạc của tên tùy phu của thầy chánh Chi và phó Khôi về phần năm ngoái còn thiếu vài tháng chưa lãnh. Khó hiểu!

Dân

Chưa đến tuổi đã trục vào sổ đinh!

Tên tôi Phạm Sơn, dân làng Thành mỹ, tổng Vinh qui, phủ Tam kỳ. Lấy số tuổi tôi mà chiếu theo trong bằng Sơ học Yếu lược bản xứ, giấy cấu cước và giấy khai sinh của tôi là ngày 8 Décembre 1919 cho đến năm nay là năm 1936 thì chỉ hơn 16 tuổi, chớ cũng chưa đúng 17 tuổi.

Thế mà lý trưởng ý quyền lại đem tên tôi vào sổ đinh và giấy thuế. bảo tôi đã quá 19 tuổi, bắt nạp thuế!

Lý trưởng làm ngang như thế mà hôm nọ tôi về làng, nói đều hơn lẽ thiệt thì lý lại ra oai sức dân đóng gông tôi giải quan. Thấy oai dữ quá, tôi; khiếp sợ, bèn cắn răng đâu lòng mà nộp.

Oan quá! Hiện bây giờ giấy căn cước, giấy khai sanh của tôi, và bằng Sơ học Yếu lược, đều một tuổi, mà riêng có giấy thuế thân lại trồi lên!

Sự hành vi trái đời này, chánh phủ soi xét và minh sức điều lệ cho nhứt định, kẻo oan quá!

Phạm Sơn ký

Thường phạm cũng được ân xá

QUẢNG-NGÃI. — Sau chánh trị phạm ở lao Quảng ngãi được tha vào ngày 14-7 thì ngày 27-7-36 các thường phạm hiện giam ở lao tỉnh, cũng được ân xá 17 người.

V.

Đánh người phải án

Về chuyện Tôn Sỏ và Tôn Phổ ở làng Phước lộc, tổng Tịnh thượng (Sơn tịnh), đã bội tin còn đánh thầy cựu giáo sư Lê cao Hữu bị thương, đăng T. D. số 894 ra ngày 9 4 36.

Ngày mùng 8 tháng 6 ta (25-7-36) tòa án Sơ cấp Sơn tịnh đã tuyên án tên Tôn Sỏ 10 tháng phạt giam và Tôn Phổ 4 tháng phạt giam.

Đánh lừa cướp của!

Sớm mai ngày 31 7-36, có 2 tên trai trẻ một tên mặc áo sa tanh trơn, quần lụa trắng, và một tên mặc áo sa văn minh, quần vải quyến trắng, đều cỡi xe đạp vào phố xã Hỏ ở Châu sa, tổng Tịnh châu, phủ Sơn tịnh mua vải; vì không đủ vải, nên xã Hỏ mua lại của bà Thừa (ở gần chợ) một cây vải phin đen và một cây vải trắng. Chúng cột vào xe, thừa dịp xã Hỏ về nhà, thót lên xe đồng mất! Xã Hỏ cho người cỡi xe đạp theo tìm không thấy tăm dạng. Lúc lên đến tỉnh thành, thì nghe lính cảnh sát thuật: hôm qua (30-7-36) cũng có người bị chúng lừa lấy hơn 10 đồng bạc vải, rồi cũng cột vào xe đạp cỡi đồng. Người mất của ấy quán làng B. La (Tư nghĩa) có đến thưa với sở Cẩm.

Bà con nên coi chừng kẻo lầm.

L. b. K.

Cha kiện con mạo chữ ký vay bạc

Ông chủ Chi, người làng Xuân đình, (Nghĩa hành) đã gần 90 tuổi. mắt lòa chân yếu, việc gì cũng ủy cho bọn con đại diện. Năm trước, ông có vay bạc Ngân hàng, soạn khế ruộng và ký tên vào tờ vay, rồi cai con tới lý bộ nhờ sát nhận. Món nợ ấy mới trả xong năm ngoái đây.

Trung tuần tháng 4 ta năm nay, con ông là hương mục Huỳnh Sam cũng đem khế ruộng và đơn vay tới lý bộ An ba nhờ sát nhận Tướng như lần trước. xã A, hương Tá, sát nhận liền. Sam đem khế ấy tới Ngân hàng, vay 25$.

Chuyện ấy tới tai ông chủ Chi, ông mới soạn khế thấy mất mấy cái, ông liền đâu đơn kêu với quan giám đốc Ngân hàng.

Vừa rồi đã giao về huyện xét, buộc phải kết nghĩ cả Huỳnh Sam và lý bộ An ba.

Dân biết

Chuyện bảo cử lý trưởng

Lý trưởng làng Vạn Xuân, tổng Hành cận, huyện Nghĩa hành, huyền khuyết. Ngày tháng 3 ta, quan huyện có trát đòi làng đến nha chọn người huyền cử, làng phụng biên huyền hiện 3 người là: Lê Tụy Ngô Phu và Thời Tuấn; quan huyện chấp tờ phụng biên ấy đã 3 tháng, mà chưa cử. Kế đó có trát đòi làng đến nha quan có đưa tờ tình nguyện ứng cử của hương kiểm Hồ Đức, bảo làng ký vào, nhưng không ai chịu ký. Đến ngày mùng 7 tháng 6 ta (24 7-36) lại thấy có trát huyện sức rằng: «trong 3 tên, có tên Lê Tụy tư cách không hiệp, sức chọn 1 người khác»

Đấy, việc dân cử mà có xen ý quan vào như vậy, ta thường thấy luôn.

Dân

Trường hát!

Nguyễn Mân làng Vạn xuân (Nghĩa hành) lập trường hát, nhưng còn đợi giấy sức (T.D. có đã đăng). Thì hạ tuần tháng Juillet này, đã thấy con hát diễn tuồng.

Lập trường học hay công nghệ gì rất khó, chớ lập trường hát rất dễ dàng, mà cái lợi trường hát về ai, chớ không phải về dân!

L. b. Kh.

Tước ngạch là đáng

(Vì có nghiện rượu và thuốc phiện)

Lâu nay nhiều người than van về sự mấy bảo lệ ở phủ, huyện, trừ người biết giữ bổn phận rất ít. còn ngoài ra có độ đi phái về làng. nào sách tiền mừng trát, nào bức sách rượu chè, có khi kẹp với lý hương đi rồng trong làng, dọa sòng bạc này, bắt tiệm rượu nọ; nhất là các bảo nghiện rượu hay nghiện thuốc phiện thì mười lần như chục, hễ bước chưn đến đâu, đã quấy nhiễu đó, có lẽ vì thế nào có sự thất hồi dưới này:

Tại phủ Tư nghĩa, có mấy bảo lính lệ Trần xuân Ba, Lê Lử, Phạm Thiết, nhơn nhịp lộn xộn năm trước, được thường cửu phẩm. Được thế lấy làm đắc ý, đâm ra kẻ nghiện rượu, người nghiện thuốc phiện, nhiều làng có kẻ than phiền về cái ngón nhũng nhiễu của chúng. quan trên đã từng nghe. Ngày 18-6 36, có thầy chánh tổng Nghĩa An đến nha, gặp cửu Thiết, rủ nhau uống rượu; uống quá say rồi cả hai múa đấu đập nhau. Việc trình lên quan Ngày 30-6-36, quan phủ bẩm tỉnh tước cả ngạch lính Ba Lử và Thiết 3 người nghiện thuốc phiện và rượu nói trên, tin ấy truyền ra ai cũng hả lòng. Song thầy tổng Nghĩa an cũng say, mà lại được dung thứ, chỗ đó có hơi thiên chăng?

L. b. Kh.

Dân kiện lý trưởng

PHÚ-YÊN. — Chúng tôi dân làng Phong điền, tổng An phú, phủ Tuy an, có kiện cựu lý trưởng Lê Ta và Mang Kiết mưu với lý hương về việc chiếm đoạt của công làng mấy khoản:

1) Hương điền, đã ngoài chiếm 9 sở không đem vào sổ cải lương.

2) Tiền lương bằng làng hiện có 3 680 quan, chỉ đem vào sổ cải lương có 70$21.

3) Lúa làng có tất cả 871 giạ, chỉ đem vào sổ cải lương có 132 giạ.

4) Ruộng làng và đất làng, Lê Ta ỷ quyền làm lấy hoa lợi ăn.

Đơn này kiện đã 6 tháng nay mà chưa được ơn quan trên xét xử. Dân rất mong chờ.

8 người dân ký tên

Sách tặng

Phòng nghiên cứu về canh nông và lâm sản ở Hanoi lúc này thường hay xuất bản nhiều sách rất có giá trị.

Ngoài mấy quyển bản báo đã nhận được và giới thiệu vừa rồi, nay lại thấy xuất bản quyển «*La nécrose de l'écorce — Saignée de l'hévéa*», nói rõ về bệnh của vỏ cây và cách lấy mủ cây Hévéa làm caoutchouc. Sách này do ông F Bugnicourt soạn.

Bản báo xin có lời cảm ơn phòng nghiên cứu canh nông và lâm sản, và giới thiệu cùng độc giả.

T. D.

PELLERIN
TRUNG-HỌC-HIỆU
PELLERIN là một trường tư-thục, sáng lập từ năm 1904; dạy về ban Tiểu-học và Cao-đẳng tiểu-học Pháp-Việt.
Bắt đầu từ ngày 1er Septembre 1936, nhà trường sẽ mở thêm ban Trung-học-pháp (Baccalauréat métropolitain).
Học sanh nào muốn vào ban ấy, thì phải có bằng tốt nghiệp thành chung (Diplôme d'E. P. S F. I), hay là Brevet élémentaire.
Muốn biết chương trình, xin viết thơ hỏi Trường PELLERIN -:- HUẾ

Kho chuyện.

Việc học ở ta, những tiếng than phiền nghe đã lắm; than phiền vì hạn tuổi, vì thiếu trường! Trái lại, ở Oklahoma-City (Huê-kỳ) hiện có một «nhà trường dạy đầu người già cả». Tại trường này chỉ ai quá 70 tuổi mới được nộp đơn vào, nghĩa là họ hạn chế không dung kẻ non tuổi.

Hiện trường ấy có 900 trò: có một trò trai lớn tuổi hơn cả 101 tuổi, một trò gái nhích hơn nữa: 102 tuổi; 48 trò trên 90 tuổi, và 200 trò trên 80 tuổi.

Mục đích trường này dạy cho học sinh chơi nơi với nhau cho không biết mình là già.

Bởi cái trường như thế, nên hiện có mẹ con hai trò kia tuổi cũng chưa bao lăm: mẹ 98 tuổi con tên là John ay mới 75, đang cùng nhau cắp sách tới trường!

Cái trường mới ư!!

Vừa rồi Vũ văn-Tập 45 tuổi, đến phố Nhồn, hạt Hà đông (Bắc-kỳ), ăn 3 xu quà. Chưa có 1 ăn trả, y hẹn sẽ trả, vì thường qua lại đấy; nay đâu, chủ quán không cho. Hai bên cãi cọ, có người bà con chủ quán là Lợi can thiệp, gây ra đánh lộn; Lợi đá lên Tập lăn nhào chết tươi!

Ba xu một mạng người! Hiện thủ phạm đã bị bắt.

Theo «*Đông pháp*» ra ngày 4-8 36, vừa rồi có chàng thanh niên tới M. Ng v. Cân làm tại sở Lục lộ Sơn tây (Bắc-kỳ), xưng là bà con với quan huyện Thanh trì Phạm-bọc-Hải; lại đưa thơ của quan huyện ấy nói gởi y ở, nếu cần gì lo cho. sau cô tình vì y đã được bỏ giáo học Sơn tây Ông Cân cả lòng.

Nay đến một bữa kia, ông Cân rủ tên ấy về Hà nội chơi, khi tới bến ô-tô ở bến Nứa y ngơ ngác, bị cảnh sát thộp cổ hỏi giấy thuế, không có, nói quanh quẩn, kết quả: mới tận chờ con quan huyện và bót.

Xét ra y là Ngô Nhân tức Phạm-văn-Lan, quê làng Đông ngạc, trước đây bị án về cạng sản, phải 5 năm tù, vừa được tha ít lâu nay, chớ không phải con với quan nào hết!

Đủ độc giả phê bình.

Cần nhiều Đại-lý
Nhà thuốc Ba Ngôi Sao
80 năm danh tiếng
Ai muốn làm Đại-lý từ Quảng-trị trở ra Bắc-kỳ và Ai-lao. Xin hỏi tại hiệu
PHẠM-ĐỨC-MINH
ở số nhà 93 Avenue Maréchal Foch — VINH

Những bức thơ
1·) Bắt đầu 1er Juillet, chúng tôi đã biếu 10 bao thuốc ĐỎ MẮT hiệu chữ «NHỰT» rồi, nhưng ngài nào muốn lấy lại, gởi thơ và tem về lấy, khỏi chịu thiệt như trước.
2·) Tuy không quảng cáo, chớ chúng tôi vẫn biếu luôn, muốn lấy lúc nào cũng được.
3·) Những thơ gởi lấy thuốc không đề tên và chỗ ở, ngài nào có nhớ lại.
4·) Những thơ tặng, chúng tôi không đăng báo, vì là sự thường lắm, quí ngài thư thứ và biết rằng chúng tôi đã có biếu thì có sự thiệt, hơn là đăng những thơ tặng.
Nhà thuốc ho
THANH-PHONG
TAM-KỲ (QUẢNG-NAM)

TRƯỜNG THƯƠNG-MÃI THIỆT-HÀNH Ở ĐÀ-NẴNG
Chỉ về nghề buôn thông mạch nước, Mở mang quyền lợi cậy ơn Cha.
Chuyên môn dạy:
1·) Toán bút (Comptabilité) 4 tháng, mỗi tháng 4p00.
2·) Đánh máy chữ đủ mười ngón tay. (Dactylo) 4 tháng, mỗi tháng 4p00.
3·) Viết chữ tắt (Sténo) 4 tháng, mỗi tháng 4p00.
4·) Lớp năm (c. enfantin A): 1p00.
» (c. enfantin B): 1p00
5·) Lớp tư (c. préparatoire): 1p00.
6·) Lớp toán (Algèbre et Arithm.) 4p00.
7·) Comptabilité par correspondance, mỗi tháng 4p00
Tiền học phải trả trước luôn luôn.
Đơn xin học, theo lệ nhà nước, sẽ có gởi cho chủ trường!
M. Paul NGUYỄN VĂN CHẤT
«Tốt nghiệp trường Cao-Đẳng Đông-Pháp»
Directeur de l'Ecole Pratique de Commerce à TOURANE

https://tieulun.hopto.org

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées ở **Khắp Đông-Dương**

MÀNG BÍ MẬT CHƯA TIÊU TAN

Tin thêm về vụ người đàn bà bị xe lửa cán chết

BUẾ. — Vụ này T. D đã đăng hai số trước, nay được thêm những tin dưới này, cung cho nhà đương cục khám xét:

Thị ấy đến Huế được bao lâu mới chết?

Người bạc mạng ấy, ở Nha trang ra Huế đã được chừng một tuần nhật, rồi mới bị nạn bỏ mình.

Trước khi chết thị ấy ở chỗ nào? Đi với ai?

Trong khi đến Huế mấy hôm đầu, thị ấy ở tại nhà hai vợ chồng người thợ xâu ghế, nhà ở tại phường Phú thạnh. Trước khi chết chừng 4 ngày thì ông già Tổng Vệ (người ở phường Phú thạnh), thấy tên Cảnh (người làng Thế lại) dẫn thị ấy đi nói chuyện và mua đồ ăn. Đến sau thì tên thợ cắp tóc Đoàn Trí dẫn thị ấy đến gởi ở nhà Đặng Vô, ở phường Vĩnh linh trong thành. Tối thứ sáu 26 Juillet, tên Trí dẫn nhà Vô, dẫn thị ấy đi ra cửa Đông ba, xuống cầu Bao vinh, quanh về bến sông trong làng ấy, để cùng nhau chuyện trò; vừa vợ tên Trí bay được, đến đó rầy rà. Rồi sau Trí có đi với thị ấy nữa thì không rõ, mà khoảng thì người ta thấy thây thị ấy bị hành xác oan nghiệt kia đây rồi!

Người nào khám phá ra vụ này?

Vụ ấy nhờ có tên X. ở gần đó, nghe phỏng được tin ấy, liền đi mật xét ra những tin tức quan hệ, báo với quan Chánh sở Liêm phóng, tư cho quan Sứ và quan Tỉnh Thừa thiên biết.

Nhà chức trách khám xét ra những gì?

Được tin ấy rồi, quan phái Thừa liền một phái người lùng bắt các tên can phạm trong vụ ấy; trong khi đến khám xét nhà Đoàn Trí, thì bắt được một cái ảnh của thị ấy, và một tấm ảnh của Trí chụp dân hồi đi vào ở Nha trang, trông lối Trí ăn mặc rất lòe loẹt; những ảnh ấy đã đưa về tòa án phá Thừa cứu xét.

Những đầu quan trên đương để ý

Theo tin đã được, và lời rằng nhận của tên Đặng Vô, thì tên Trí dẫn Thị ấy đến nhà tên Vô ngồi chuyện trò, chỉ từ khi 1 giờ chiều cho đến 7 giờ tối 26 Juillet, rồi dẫn đi.

Nhưng mà theo tin kẻ khác nghe được thì tên Trí dẫn Thị ấy đến gởi nhà tên Vô đã được vài ngày mới xảy ra án mạng ấy. Hiện trong nhà Đặng Vô có một gói áo quần của người bạc mạng kia, và tự hồn quan trên cho đòi tên Vô đến phá xét thì nghe nói anh em và vợ con người nhà tên Vô ra ý sợ hãi lo lắng lắm.

Thế nào rồi chân tướng cũng lòi ra.

P. V

THƠ-TÍN

Cùng Ô. Hứa Kiệm Đông quang Quảng nam

Tiếp thơ ông nói sự mất báo mà không nói rõ mất những số mấy, ra ngày nào, nên bản báo chưa có thể nhờ nhà Bưu điện truy vấn.

Ô. Trần-đình-Bồng Trà khê, Cung sơn

Được mandat 5$00 của ông trả tiền báo đến 15 3 37.

Ô. Hà Mảo Tourane

Được mandat 5$00 của ông trả tiền báo đến 10-8-36.

T. D

Bản-hiệu Tổng-đại-lý THUỐC và DẦU
KHUẤT-THẦN-THỊ
được qui ngài khắp ba kỳ hoan nghênh vì các dược-phẩm bản-hiệu Đại-lý toàn là công hiệu hơn hết.

Dầu Mản-tà Khuất-thần-thị
Trị đã bá bệnh
Kẹo Cam-tích Khuất-thần-thị
Chả trị sát trùng tiêu, công hiệu như thần
Khuất-thần-thị Ninh-mông-cao
Trị bệnh Hoa-liễu rất công hiệu
Khuất-thần-thị Bạch-trược-hoàn
Chuyên trị bệnh lậu, dầu lâu năm cũng lành
Tổng-đại-lý
KIM-HƯNG
86, Rue Cantonnais -:- FAIFOO

Tình cảnh dân làm mỏ vàng Bồng-Miêu (Quảng-Nam)

T. D. trước đây có đăng bài nói nghề làm mỏ ở xứ người. Nay Bản báo được bài này nói chuyện người lao động làm mỏ ở Trung kỳ ta, đáng như dưới:

L. T. S.

Bồng-miêu! Mấy năm trước kia, các nơi thôn quê, hễ nghe đến cái tên Bồng-miêu, ai nấy đều ghê sợ, họ cho là một nơi ma thiêng nước độc, vì nhiều người làm ở mỏ ấy sau về sanh đau. Trái lại, mấy năm gần đây, vì ảnh hưởng kinh tế khủng hoảng, nên người xa kẻ gần, ai ai cũng tấp nập đến Bồng miêu làm ăn, không còn ghê sợ như trước nữa, vì Bồng miêu là nơi họ có thể đổi mồ hôi lấy đồng tiền lo thuế xâu, ăn mặc.

Kỳ giả cũng như muôn ngàn người khác đã từng đưa thân đến Bồng miêu làm người thợ mỏ, trên bốn, năm tháng trời, chung chịu những nỗi khắc khe khó nhọc, cùng số phận phần đông anh em, xin thuật những đều nghe thấy như dưới cho bà con biết cái sống của bọn lao động.

Giấy giao kèo (contrat)

Tại Bồng miêu, thợ khai mỏ vàng hiện nay có 2 hạng: 1/ hạng thợ làm cho công-ty mỏ (Société des minière et Agricole de l'Indochine); 2/ hạng thợ làm cho các chủ thầu (Entreprise).

Từ trước kia, thợ làm cho công ty hay là chủ thầu, hai bên phải có làm giấy giao kèo bằn hòi; vì có giấy giao kèo ấy thì quyền lợi người thợ làm mỏ ít sợ thiệt hại gì; mà chủ cũng các người thầu cũng khỏi ngại cái nạn thợ trốn bỏ việc. Gần mấy năm nay, cái giấy giao kèo kia, xem như không quan hệ lắm, nên không cần có, bề khi cần thì dùng, không cần thì thôi. Phu khai mỏ không cần chiêu mộ như trước nữa, mà số người đến làm, vẫn thấy thừa luôn.

Giờ làm việc

Tuần lễ làm 40 giờ, luật ấy sắp thi hành bên thượng quốc, chớ ở thuộc địa Đông-dương, nhứt là xứ Trung-kỳ, hiện chưa nghe ai nói đến.

Đây xin nói thì giờ làm việc ở mỏ vàng Bồng miêu.

Giờ làm việc của dân thợ mỏ thuộc về công ty, thì 24 giờ đồng hồ trong mỗi ngày đêm, chia ra làm 3 kíp (équipe):

Một kíp làm từ 7 giờ đến 14 giờ, một kíp làm từ 15 giờ đến 22 giờ, một kíp làm từ 23 giờ đến 6 giờ.

Cứ luân phiên nhau làm và nghỉ như thế, đồ đồng mỗi ngày đêm chỉ 8 giờ.

Còn giờ làm việc của các chủ thầu thì không giờ khác gì cả. Bọn nầy vừa tảng sáng đã rúc vào hầm làm mãi đến tối mò mới rúc ra khỏi hầm; lúc gần tối đó có bọn khác rúc vào hầm làm, đến lúc trời tảng sáng lại ra. Cứ luân chuyển nhau, tính đồ đồng mỗi ngày đêm ước làm việc gần 12 giờ. Vì giờ làm việc — dầu công ty hay chủ thầu — phải kế tiếp nhau, luân chuyển nhau, nên kíp kia bằn rồi ra, đã có kíp khác vào, bơi khói thuốc chưa xả ra ngoài, mà bọn làm sau bít lấy bơi đó.

Công việc làm

Phu làm cho công ty, vào mỏ làm cho đúng giờ, bể bằn rồi, đúng giờ bãi thì ra; còn làm cho các chủ thầu, thì họ giao ôa làm cho xong việc mới được ra. Nhưng phải biết có mấy khi mà họ để cho người ngồi không mà ăn tiền đâu! nếu làm không xong công việc họ đã ôa, thì bị cúp hoặc bị phạt: Thí dụ: ngách đá rộng độ 1m52, cao 2m. chủ thầu giao ôa cho thợ mỏ đục bằn thế nào cho một kíp được om5o, trong khoảng 12 giờ đồng hồ mỗi ngày đêm của mỗi người, thì sẽ được lãnh o$6o; nếu làm không được chừng ấy, sẽ bị « zéro », tức là ngày công ấy phải tay không có xu nào!

Tiền công nhựt

Tiền công nhựt của thợ mỏ (mineurs) mấy năm trên, chủ tính cho được số khá; song từ vài năm lại đây, bị sụt xuống, mỗi ngày chỉ được o$6o hay o$65, cu-ly roulleurs) mỗi ngày được c$35.

Chủ thầu mỗi 15 ngày thì trả tiền cho thợ một lần. Người thợ nào làm đủ cả 14 ngày, mỗi ngày cho được lãnh c$6o, thì sẽ được lãnh tiền chủ thưởng bon bường thêm mỗi ngày o$o5. Mà muốn cho được như thế, có phải dễ dàng đâu!

Tai nạn trong mỏ

Nghe một người Tây có nói với người bạn (người An-nam) rằng: « Một người mập mạnh thế nào, cũng chỉ làm thợ mỏ được trong khoảng 3 năm rồi phải nghỉ ». Thật thế, thợ mỏ thường mắc phải bệnh đau phổi tức ngực (poitrinaire), vì khí ôm máy đục chạy, bị rung động cả thân thể, lại còn hô hấp lấy không khí đầy cả phún đá, phún đá ấy có thể theo mũi mồm mà vào phổi. Theo vệ sinh thì không nên tới chỗ bụi bặm bao giờ, nhưng than ôi! làm mỏ thì tránh đi đâu! Xem người trong hầm mỏ bước ra, nào mặt mày, đầu tóc, quần áo, mốc như đống tro, mồm mũi bị phún đá bít kín không còn chỗ hở. Nương làm thế nào tránh

Làm mướn ăn vay

Ở đâu cũng thế, không chỉ ở Bồng Miêu. công việc cực khổ nhọc nhằn như thế mà họ đành lòng chui đầu vào làm chỉ vì đồng tiền công. Đáng tội nghiệp cho những kẻ mười lăm ngày qua, tiền công không có, phải vay mượn kẻ khác để ăn, đợi đến 15 ngày tới, sẽ kiếm tiền trả lại; nhưng vay một phải trả lời gấp hai, nên số tiền vào tay rồi, giây phút đã vào tay người khác!

Kết-luận

Số phận phu làm mỏ ở đâu cũng thế, không chỉ ở Bồng Miêu, sự khó nhọc không phải nói. Tuy vậy, đương lúc khủng hoảng kéo dài nầy, những phu làm mỏ ở Bồng-Miêu lại kiếm ra đồng tiền để lo xâu thuế nuôi vợ con, nghĩa là làm nhọc mà mồ hôi còn đổi được bát cơm, hơn những bọn thất nghiệp không có việc làm, cùng nhà tiều nông «có cày không rặt» kia. Mong luật lao động xứ nầy cho số phận họ khá lên.

NAM-HUẤN

CHO KHÔNG QUYỂN SÁCH
Người và Ma

Quyển sách nhỏ dày 32 trương, thuật chuyện một chàng thanh niên kết bạn với ma. Nhờ hồn mẹ dẫn chàng khi lên cung trăng, khi viếng chốn người chết, chỉ rõ đâu là Thiên-đàng là Địa-ngục.

Người chết rồi đi đâu, ở vào cảnh nào. Kẻ có tội bị hành phạt làm sao, Còn làm chuyện ly hỷ huyền bí, xem quyển sách nầy rồi, không khác nào một cảnh tiên và viếng được một Địa-ngục. Sách nầy cho không cho những vị nào mua một miếng thuốc hiệu « Nhành-Mai ».

Thuốc dán (Con Rắn) giá 0$10

Thuốc Chỉ-Linh giá 0$10. trị con nít Nóng và Ban

Thuốc ho (Bảo-Bửu) giá 0$10.

Thuốc nổ (Nhành-Mai) giá 0$10 Và các miếng thuốc hiệu « Nhành-Mai »

Khắp nơi có bán và có cho sách.

HUẾ do nơi VIỄN ĐỆ
11. Quai de la Susse

CON NÍT ĐAU BAN
THUỐC NÓNG VÀ BAN
CHỈ - LINH
HIỆU NHÀNH-MAI

Trị bịnh ban và nóng lạnh, riêng cho trẻ con dùng (hoạ vô cùng), giá 0$10

Thuốc «Chỉ-linh» nầy hết sức hay, của một nhà chuyên môn, bấy lâu chỉ nhờ có một miếng thuốc ấy mà làm nên sự nghiệp Vì nghe được muôn ngàn người tặng khen là thần dược. nên tôi đến nài nỉ xin làm đại lý phổ thông thuốc nầy khắp cả Đông-Pháp hầu cứu bịnh trẻ con. Trẻ con mắc phải chứng ban đỏ, ban trắng, ban đát, ho hen, cảm gió nhức đầu nổ mắt, hay khóc đêm, đổ mồ hôi trắng, lờ đờ, buồn bã, biếng ăn biếng ngủ. Dùng thuốc nầy trong ba gói là chắc linh nghiệm phi thường. giá mỗi gói 0$10 Khắp cả Đông-Pháp đâu đâu cũng có bán, nơi mấy chỗ bán thuốc hiệu Nhành-Mai đều có bán. Mua sỉ do nơi NGUYỄN-VĂN-LƯỢNG, Pharmacie Nhành-Mai. 298, Paul Blanchy Tân-Định — SAIGON. *Hay*: VIỄN-ĐỆ, 11 quai de la Susse. và các chỗ bán đầu Khuynh-Diệp.

Dùng sữa
"LE GOSSE"
Sữa « LE GOSSE » rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.
Bao thầu cho Nhà - nước năm 1932-1933
Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon.
Có bán trong các tiệm tạp hóa ở Đông-Pháp.
HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp.....0$30*
Đại lý:
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUẾ - TOURANE - QUINHON

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP - QUỐC LỊCH SỬ TIỂU - THUYẾT

Tác - giả Alexandre Dumas — Số 68 — *Dịch - giả:* Nam-Sơn

Nghe phần nửa câu sau ấy, các thầy đều nhìn nhau bộ ngơ ngác. Riêng Bê-nê-lông đứng sững sờ một hồi rồi nói giọng như muốn khóc:

— Thưa ông, ông đuổi anh em chúng tôi? ông không bằng lòng anh em chúng tôi?

— Không, ta bằng lòng anh em lắm chớ, và ta có đuổi anh em đâu. Nhưng làm sao bây giờ? ta không còn tàu, ta không cần dùng thủy-thủ nữa.

— Sao ông không còn tàu?... thì ông thuê đóng chiếc khác, anh em chúng tôi chờ chờ lại...

Ông Mô-Ren lại cười, cũng là cái cười đau đớn:

— Còn tiền đâu mà đóng tàu khác; ta không thể nhận lời anh em...

— Nếu ông không có tiền, thì đừng trả tiền công cho anh em chúng tôi.

Ông Mô-Ren cảm-động gần nói không ra tiếng:

— Thôi, thôi, anh em cứ an tâm vậy; khi khác, chúng ta lại sẽ gặp nhau.

Ông lại nói với Ray-mông:

— Ray-mông, đưa anh em xuống dưới, và coi trả tiền cho anh em như ta đã định.

Bê-nê-lông nói:

— Thưa ông, vậy chúng ta chỉ tạm biệt thôi.

— Vâng, ta mong vậy, chào anh em.

Rồi ông ra dấu bảo Cô-cờ-lét đi trước, các thủy-thủ theo sau, Ray-mông đi sau hết.

Ông Mô-Ren nói với vợ và con gái ông:

— Bây giờ hãy để tôi ở đây một mình; tôi còn nói chuyện với ông đây.

Vừa nói vừa nhìn người Anh đương còn đứng trong góc phòng.

Bà Mô-Ren và cô Ruy-ly trước khi lui ra cũng liếc nhìn người khách; nhưng vừa lui ra, cô Ruy-ly lại vừa liếc nhìn người khách một lần nữa, tỏ bộ cần khẩn việc gì.

Chỉ còn hai người ở trong phòng.

Ông Mô-Ren ngồi xuống và nói:

— Ngài đã thấy, ngài đã nghe hết, tôi không cần phải nói thêm gì nữa.

Người Anh trả lời:

— Phải, tôi thấy ông lại bị một cái tai biến nữa; và tôi muốn giúp ích cho ông.

— ....

— Tôi là một người chủ nợ quan trọng của ông phải không?

— Ít ra ngài là chủ các khoản nợ phải trả gấp.

— Ông có muốn triền lại không?

— Nếu triền được thì danh dự tôi, và cả đời sống tôi mới mong còn...

— Ông muốn triền lại lâu mau?

Ông Mô-Ren ngập ngựng:

— ... Hai... tháng.

— Tôi để ông triền ba tháng.

— Biết nhà Tôm-xông và Phờ-ráng có chịu theo như lời ngài đó không!

— Ông cứ an tâm, tôi chịu cả trách nhiệm. Hôm nay là mồng 5 tháng 6?

— Phải.

— Vậy ông cứ làm lại các giấy kia mà đề mồng 5 tháng 9; đến ngày mồng 5 tháng 9, đúng 11 giờ mai (khi ấy đồng hồ vừa đồ 11 giờ), tôi lại trở lại.

— Tôi xin chờ ngài, và hoặc tôi sẽ trả cho ngài, hoặc tôi sẽ chết.

Mấy tiếng sau ấy quá nhỏ, như người Anh không nghe được.

Viết giấy mới, xé giấy cũ xong đâu vào đó, người Anh đứng dậy cáo từ. Ông Mô-ren cảm ơn và đưa ra tận cửa.

Xuống thang lầu, người Anh gặp cô Ruy-ly. Thiếu nữ nầy đã xuống thang lầu, nhưng thật ra thì có ý chờ người Anh.

Cô chắp hai tay mà nói với người Anh:

— Thưa ông!

— Thưa cô, một ngày kia cô sẽ nhận được một cái thơ dưới ký.... « Thủy-thủ Xim-ba... » Thơ ấy dặn gì, dầu có lạ lùng cho mấy đi nữa, cô cũng cứ làm y theo.

— Xin vâng.

— Cô có thề thề với tôi rằng cô sẽ làm y theo không?

— Tôi xin thề với ông.

— Thôi, xin từ biệt cô. Cô cứ ăn ở như thế mãi, chắc trời sẽ thưởng cô, sẽ cho cô kết duyên với Ray-mông.

Ruy-ly đỏ bừng cả mặt, đứng vịn trụ thang lầu để cho khỏi bồ.

Người Anh làm đầu chào rồi đi thẳng.

Ra đến sân, người Anh gặp Bê-nê-lông hai tay nắm hai cuống bạc, và đương lưỡng lự, chưa nhứt định đem đi hoặc trả lại, bèn nói:

— Ra đây, tôi có chuyện nói một chút.

IX.
Ngày mồng năm tháng chín

Kỳ hạn mà đại-biểu nhà Tôm-xông và Phờ-ráng cho ông Mô-Ren triền nợ thật là không ngờ, nên ông Mô Ren xem như một cái trung triện phước lai. Ngày ngày hôm ấy ông thuật lại đầu đuôi câu chuyện cho bà Mô-Ren, cô Ruy-ly và Ray-mông nghe, mà trong gia-đình có vẻ an tịnh. Nhưng khốn nạn! ông Mô-Ren nào có phải chỉ thiếu nợ nhà Tôm-xông và Phờ-ráng mà thôi đâu; và như ông đã nói, trên thương trường người ta chỉ có người thông tin chớ không có bạn. Nghĩ kỹ lại, ông không hiểu tại sao nhà Tôm-xông và Phờ-ráng đối với ông tử tế quá như vậy, Ông chỉ thấy có một mặt là: giúp một người thiếu nợ mình đến gần ba trăm nghìn phật-lăng để sau ba tháng thâu lại cho đủ số ấy, còn hơn là làm cho họ sụp gấp và chỉ thâu lại được có sáu hoặc tám phần trăm số vốn mà thôi.

Nhưng hoặc vì ác nghiệt, hoặc vì đại dột, các chủ nợ khác của ông Mô-Ren có nghĩ như thế đâu, họ nghĩ trái hẳn kia. Những trái phiếu có chữ ký của ông Mô-Ren lần lượt đưa đến; nhờ triền được số nợ của nhà Tôm-xông và Phờ-ráng, nên Cô-cờ-lét tính trả thanh hết. Thế là Cô-cờ-lét vẫn một mực yên tâm. Chỉ một mình ông Mô-Ren là không có giờ phút nào là không hồi hộp trong bụng.

Cả thương giới ở Mạt-xây, thấy những sự thất bại kế tiếp của ông Mô-Ren, ai nấy cũng cầm chắc rằng ông không làm sao trả được các khoản nợ. Nhưng đến cuối tháng ấy thấy ông trả thanh hết, họ lại trầm trồ nhau, tỏ vẻ hết sức lấy làm lạ. Tuy nhiên, việc ấy cũng không hồi phục được lòng tin nhiệm của họ đối với ông; họ lại đoán ông sẽ khai khánh tận vào cuối tháng sau.

Cũng may làm sao! ông Mô-Ren còn có mấy khoản thâu; thâu được; thế là ông có thể trang trải các khoản nợ hết hạn vào cuối tháng bảy.

Người đại-biểu nhà Tôm xông và Phờ-ráng không còn ở Mạt-xây nữa sau ngày vào nhà ông Mô Ren, người đi đâu chẳng ai biết. Vì ở Mạt-xây, người chỉ giao thiệp với viên xã trưởng, với viên thanh tra tạo tù và với ông Mô-ren, nên ngoài ba ông ấy ra, không ai biết người hết. Các thầy thủ tàu Phá-ra-ông cũng đi hết; tưởng như họ đã tìm được việc làm ở đâu rồi thì phải.

(Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

CÁCH ĐIỀU-TRỊ
THEO PHƯƠNG NỘI-ẨM
để chữa
BỆNH GIANG-MAI
bằng thuốc bánh
SIGMARGYL

Thuốc SIGMARGYL trắc có ba thần hiệu đã thí nghiệm về Bệnh Giang-Mai, thuốc SIGMARGYL này chữa ngay ở máu và ở các nơi bệnh chứng tổn-thương, cả các thời-kỳ của bệnh Giang-Mai. Không quan-ngại gì, không tổn-hại gì đến tì vị, thuốc này là một thứ thuốc trắc hay, có các tay thầy thuốc chuyên-môn chứng-thực và lại có công-hiệu :

THAY ĐƯỢC THUỐC TIÊM

Chế ra tại
LABORATOIRE CHIMIOTHÉRAPIQUE
số 2, Place du Théâtre-Français, PARIS

Thuốc SIGMARGYL bán tại các hàng bào-chế tây ở thuộc-địa.

à Huế : Pharmacie IKBERT

Nói thêm đứa nhỏ bảy tuổi bị hảm dâm và sang bịnh phong tình

Lâu nay trong xứ ta thường xảy ra những sự hảm dâm rất ghê gớm, làm cho những trẻ em chưa tới tuổi... phải bị hảm dâm chẳng những vậy mà còn bị sang thêm bịnh phong tình làm hại một đời trẻ em phải chịu lắm đều đau đớn. Có lẽ những người ấy, họ bị thất vọng, vì không có thuốc nào chữa lành được bịnh họ mà trái lại họ tin rằng hễ tìm đặng gái trinh tiết sang độc thì lành được bịnh ngay. Biết đâu những điều họ nghĩ sai lầm như vậy là trái với nhơn đạo và phạm đến luật hình. Phải chi những người đó sớm biết tìm mua cho được

« lể SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN thì không bao giờ họ trở nên hạng người gớm ghê trong xã hội mà trái lại còn lành bịnh là khác nữa.

SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN trị đặng tận gốc tuyệt nọc bịnh phong tình, tống lối vi trùng độc, không hại sanh dục khỏi phải trừ căng, nhứt là không bao giờ làm loạn não cân để đến nỗi bịnh nhơn phải gây ra những tai họa tày trời đó.

Cái lý của kẻ yêu

(Tàu trả lời cho Nhựt)

Đã lâu nay phái Tây nam Tàu nổi lên phong trào kháng Nhựt, nhà đương cuộc Nhựt có đưa tờ kháng nghị, và buộc bảo hộ Nhựt kiều, v. v.

Nhà đương cuộc Chánh phủ Tàu có tờ đáp phúc thân hành đưa tại tay lãnh sự Nhựt Hà-tướng-độ Tàu. Trong tờ phúc đáp ấy chịu nhận trách nhiệm bảo vệ Nhựt kiều, song đối với việc kháng Nhựt thì Chánh phủ thanh minh rằng : «Nhà đương cuộc không thể cấm chế nhân dân về việc hoạt động kháng Nhựt. Vì tự cuộc biến ở Thẩm dương lại đây, Nhựt bản đã gieo mầm ác cảm vào trong não dân Tàu, cũng tức phản động của quốc dân biểu hiện một cách hăng hái. Nay muốn cho tâm lý kháng Nhựt nguôi đi, đây Nhựt bản chịu đổi chánh sách xâm lược đã tấn hành trong mấy năm nay đã khêu mối công phẩn đó, thì tự nhiên quan niệm phản Nhựt sẽ tiêu diệt và thân thiện như trước...»

Cái lý của kẻ yếu nói thì phải, nhưng người Nhựt không đem vào tai, thì sao !

X.

Hội bơi! Hội thể-thao!
Đoàn Hướng-đạo!
Người lịch sự!

Nhà chế-tạo An-Thành

Mới chế ra thứ áo chemisette col rond élastique kiểu tối tân ở Đông-Dương chưa có bao giờ, chỉ những người lịch sự mới có thể dùng được, bán giá đặc biệt là 0$90 1 cái màu trắng hay màu bleu marine, chemisette Avia 0$70, Elégant 0$50, Soliar 0$70, quần Bơi hay quần tắm bể.

Slip de bain en laine 1$30 Slip coton 0$50 Maillot de bain en laine 2$50, en coton 0$80, Pull'over Doctoral en pure laine 3$00. pull'over Soliar en pure laine kiểu mới 3$50 Tussor soie 1$50 1 thước. Lụa Hà-đông có từ hạng 0$35 — 0$40 — 0$45 — 0$50 — 0$60, hạng tốt đặc biệt 0$75 một thước.

Mới về rất nhiều cravates 0$80 — 1$00 — 1$20 1 cái.

AN-THÀNH
N· 41, Phố hàng Đào, N· 41
HANOI

Cuộc nội loạn ở Tây ban nha

Tình hình các tỉnh

Paris, 3-8. — Trong ngày hôm qua, tình hình không thay đổi gì lắm. Tưởng như cả Chánh phủ cả bên loạn quân đương sắp đặt lại quân đội. Quân Chánh phủ thì sắp sửa đánh Huesca và Sarragosse, còn loạn quân thì lo đánh Saint-Sébastien.

Trên mặt trận Guadarrama, không có gì là thay đổi.

Ở Malaga, quân lính Chánh phủ chia làm ba toán và bắt giải tán những đám hội hợp của loạn quân. Máy bay của Chánh phủ ném trên 120 quả bom xuống đảo Majorque.

Thành phố Yersun bị tàn hại.

Đại tướng Franco lại lớn tiếng hô hào

Londres, 31 7. — Trả lời cho phóng viên thông tấn Reuter ở Gibraltar, đại tướng Franco tuyên bố : «Chủ nghĩa cọng sản tràn khắp Tây ban nha, phá cả trật tự, lễ giáo cũng cả tục trong nước ; quân đội khởi lên chinh là đối phó với chủ nghĩa ấy vậy. Việc chúng tôi làm lại có ích cho cả Tây-Âu, cả các nước như Ý đại lợi, Đức, Pháp đã làm cản hoạt động của chủ nghĩa đỏ.

Máy bay Ý sang Maroc

Oran, 1er-7. — Có tin ở Mélilla rằng 18 chiếc máy bay Ý sang đến Maroc.

Chính phủ Pháp mới nghĩ làm sao ?

Paris, 1er-8. — Hội đồng Nội các họp sớm nay chưa quyết định đối phó với việc máy bay Ý sang Maroc thế nào.

Hội đồng thuận y việc chuẩn 10 triệu để dùng đưa kiều dân Pháp trở Tây ban nha về nước, và quyết định giữ thái độ trung lập. Vì thái độ trung lập ấy, Chính phủ cho phép cả người Pháp cả người ngoại quốc ở Pháp sang Tây ban nha, nếu tình nguyện sang, để hoạt giúp bên Chánh phủ hoặc giúp loạn quân tùy ý họ.

Paris, 2 8. — Hôm qua Chánh phủ Pháp có gởi cho Chánh phủ Anh, Ý một bức điện khuyên giữ thái độ trung lập đối với thời cuộc Tây ban nha. Khi nào được thơ trả lời của hai Chánh phủ Anh, Ý. Chánh phủ Pháp lại sẽ gởi bức điện ấy đi các nước có quyền lợi ở miền Địa trung hải.

Nói sao cũng được

Những tay ngoại giao của một đế quốc nào đưa ra các nước, miệng lưỡi họ cũng đều gớm lắm !

Xem lời viên lãnh sự Anh dưới này, thì ra họ nói trái cũng được mà rồi trở mặt cũng xong.

Ngày kia một người Mỹ hỏi viên lãnh sự Anh tại Nữu ước rằng : không biết chở sách qua Palestine (thuộc Anh) có phải chịu thuế thương chánh không ?

— Làm gì có, ông ! — viên lãnh sự trả lời — có khi nào chở sách vào địa phận đất Anh mà chịu thuế. Đoạn ! thâu thuế ấy là tỏ ra rằng dã man lắm.

Người Mỹ kia xây lưng bước ra đến cửa, viên lãnh sự Anh ấy nói với :

« Vậy, nhưng tại đất tự trị Ái-nhĩ-Lan cũng có đánh vào các sách một thứ thuế ».

—Y—

Lại chuyện phô con mình là quan

Xã hội Âu-Mỹ lấy cá nhân làm đơn vị, ai lo tự lập lấy thân nấy, con làm thủ tướng mà cha cứ giữ nghề làm thợ, cha làm tổng thống mà con vẫn đi lính, không ai dựa thế cha quan hay con quan mà lên mặt lòe với công chúng.

Xã hội phương Đông, lấy gia đình làm bổn vị, nhứt là ở xứ Việt nam ta lại càng chuộng quan, nên một nhà có người làm quan là toàn gia đều thở cái hơi «quan» ra cả.

Tiếng-dân vài số trước có đăng chuyện ông lão phô con làm quan phủ và chuyện bà lớn trên xe hỏa, vẽ rõ cái thói «phô quan» của người mình, gần đây ở ở Quảng bình có câu chuyện xưng hô «thầy thất» với thầy phán mà gây ra đám rầy rà, cũng là cái nạo phô ấy.

Ở Quảng bình nhà ông nọ (xin không nói tên), có người con làm sở Thương chánh hay Giây thép nào đó, có được phẩm Bá tám... Một bữa có người cùng làng tới thăm chơi, trong lúc chuyện trò với ông kia có hỏi thăm «thầy thất nhà cụ mạnh khỏe...

Chỉ vì một tiếng «thất» đó mà ông có con quan, phùng mang trợn mắt, mắng nạt và gia thêm mấy bạt tai, nói sao được gọi con ông bằng thầy. Theo như ý ông như không gọi «quan lớn» thì cũng gọi «quan nghè, quan phán» ông mới vừa lòng. gọi «thất» tức là hạ danh giá con ông xuống đến mấy bậc. Huống chi lại không dùng tiếng quan mà gọi thầy thì càng tức thêm, nên có trận lôi đình do.

Người bị tai kia, vì tuổi nhỏ cũng nể ông già, không thì đã gây ra đám rầy to.

Thật cái không khí «quan» nó bao bọc xứ này đến mấy lớp, không chỉ kẻ đi học cốt thi đỗ làm quan, người vào tiền mua quan, nhà có con gái mong ước gả cho quan, cho đến ai có dính liếu với quan — dẫu quan rất nhỏ — cũng lên mặt lòe người, bảo không chán sao được !

Thấy chuyện

Thi-văn với thời-đại

ÓC THƯƠNG-MÃI CỦA NGƯỜI NHẬT Ở NAM-KỲ

Nay mai quí bà quí cô sẽ đặng một thứ phấn dồi mặt thật tốt mà giá thật rẻ

Mấy năm gần đây chẳng những là người ngoại-quốc cho đến Annam mình ai ai cũng biết sự thương-mãi của người Nhựt hiện thời tấn tới mạnh mẽ là thế nào ?

Tại sao ?

Là nhờ sự tìm tòi của họ chẳng luận là món hàng nào đều làm ra thật tốt, bán giá thật rẻ, nên đặng nhiều người dùng.

Hàng tốt giá rẻ ai lại không ưa, nên sự thương-mãi của họ phải phát đạt mạnh mẽ là lẽ cố nhiên.

Nước mạnh nhờ sự thương-mãi, nên thanh-niên của họ đi cùng ngoại-quốc tìm học cho biết, chẳng là công-nghệ nào đến thành tài rồi ít chịu đeo đuổi theo quan trường mà lại phần nhiều đều xu hướng theo công-nghệ và thương-mãi.

Mới đây có một vị kỹ-sư của họ vừa tốt nghiệp ra trường với cái óc thương-mãi, hoạt động nên dòm thấy phấn dồi mặt là một món đồ trang điểm khắp hoàn-cầu đều trọng dụng, mới lập ra một hãng chế phấn để hiệu là TOSIKO (người đàn bà lịch sự) hết sức lớn, đủ đồ khí cụ nhà nghề toàn bằng máy móc, mỗi ngày có thể làm ra đặng năm trăm ngàn hộp phấn. Nhờ sự khôn khéo của ông ta chế ra phấn ấy thật tốt mà giá rẻ, nên không bao lâu khắp hoàn-cầu đều hoan nghênh trọng dụng.

Muốn phổ thông cùng xứ Đông-Dương của chúng ta, nên hãng ấy mới phái một người kỹ-sư chuyên-môn về thương mãi đến Saigon mấy bữa rày để tìm nhà đứng phát-hành giùm, nhưng trong các nhà buôn to lớn ở đây mà người kỹ-sư ấy không đến điều đình, lại đi ngay vô nhà thuốc Ông-Tiên ở Phú-nhuận nhờ ông Quản-lý Nguyễn-hoàng-Hoanh đứng thay thế và phát-hành trong xứ Đông-Dương thì đủ biết óc thương-mãi của người Nhựt là thế nào, chắc có lẽ người kỹ-sư ấy đặng người Nhựt ở đây giới thiệu ông Hoanh là một nhà thương mãi tánh hạnh tốt lại lão luyện trong thương trường.

Nên sau khi bàn bạc rồi, chúng tôi nghe đâu ông Hoanh đã nhận ngay và đã ký quĩ giao kèo và nhờ một nhà Ngân-hàng ở đây đứng bảo-lãnh giùm, tuy chúng tôi chưa được biết chắc số tiền ấy là bao nhiêu, nhưng có lẽ ít lắm là một trăm ngàn đồng sắp lên.

Thế thì nay mai đây, quí bà quí cô ở khắp xứ Đông-Dương nhờ sự cổ động phổ thông của ông Hoanh ở nhà thuốc Ông-Tiên mà đặng dùng thứ phấn với cái giá thật rẻ. Vậy chúng tôi xin yêu cầu ông Hoanh muốn cho người mình dùng nhiều đừng ham lời quá lẽ, mà để cái giá thật rẻ, lấy con số nhiều thì tốt hơn.

L. C. H.

(Trích báo Công Luận, ngày 18-6-36)

Đây là trà Liên-Từ hai con Bò Đỏ

của bổn hiệu, ngon thơm danh tiếng, bọn gian hùng mua đem về MỞ LẤY TRÀ NGON RA, ĐỔI TRÀ XẤU VÀO, quí khách có mua hãy mở ra coi kỹ lại, nếu phải TRÀ NGON NHƯ LÚC TRƯỚC, sẽ mua, bằng trà xấu hơn thì đừng mua, đó là trà giả, xin lưu ý.

NGHI-NAM-PHONG, 81 rue des Jardins CHOLON cẩn

NHÂN-TẠO-HUYẾT
BỔ-HUYẾT — SÁT-TRÙNG

Vô-song thần-thể — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sài, lở, ghẻ — Già suy yếu rồi lì ăn, xanh xao — Đàn bà có mang dùng an-thai — Ở cữ dùng chóng đỏ da, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CHÚ

CỐ-TINH BỔ-THẬN
THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ : Di-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi sơ phát : đau lưng, mỏi vai, mắt hoa, tai ù, đầu váng, cổ họng ráo, môi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm-bao mộng-mị vân vân.... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc này là được khỏi hẳn

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc này nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bức thơ minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI hưu khen thuốc NHÂN TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau :

« . . . . Thuốc này lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouges du sang) tươi tốt « trong sạch, và sát trừ được vi trùng lậu, giang-mai ».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN :

« . . . . Thuốc này không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất quí như SÂM một ong v. v.. trị chứng đau thận di-tinh ».

NGŨ-TINH DƯỢC-PHÒNG
N· 114 — Hàng-Bồng — HANOI

ĐÃ SINH RA KIẾP Ở ĐỜI
AI KHÔNG PHÒNG-TÍCH LÀ NGƯỜI VÔ DUYÊN

100 người có tới 80 người bị bịnh PHÒNG-TÍCH. lâu khi bị bịnh mà không biết bịnh gì, có đọc kỹ dưới này mới rõ :

Cơm no, rượu say, rồi ham tình dục hoặc ăn no đi ngủ hay đi tắm ngay, nên thọ bịnh, gọi là bịnh PHÒNG-TÍCH, không phải đau ọc-đầy, không phải đau bụng bình-thường.

Khi thọ bịnh : Thấy : đầy hơi, tức cổ, tức ngực, chân cẳng không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng và mình bịnh, khi ăn uống vừa rồi thì hay ợ (ợ hơi hoặc ợ chua) khi các bụng khó chịu, khi đau bụng, khi đau lưng, đau gan trên vai, người thường ngộp ngộp, buồn bã chân tay, bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng đầy. Chỉ một cái liều :

PHÒNG-TÍCH
THẦN-DƯỢC « CON CHIM »
uống đã chịu hoặc khỏi ngay, không hề dùng phải ky gì, đàn bà có thai cũng uống được.
Mỗi liều một hộp uống giá : 0p.30
Mỗi liều hai hộp uống giá : 0p.50
VŨ-ĐÌNH-TÂN
Ấn-tử Kim-tiền 1936
178 bis, Lachtray — HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ :
HUẾ : Vĩnh-Tường, 48, phố Gia-Long
TOURANE : Nguyễn-hữu-Tình, 48 Quảng-Cư
NHATRANG : Kim-Anh, Librairie ;
PHANTHIẾT : Lê-Nam-Hưng, Commerçant ;
QUINHON : Đồng-Lợi, Avenue Khải-Định ;
QUẢNG-NGÃI : Cái-Dương à Sông-Vệ ;
SOCTRANG : Sự-sản-mạnh, Maire à Cabana ;
VINH : Hà-thị-Lan Avenue Đình-Hay ;
THIẾTIANH : Hưu Phan-chí-Lộc, rue Tuffuriste
THAKHEK : Đào-Tiến Hưanh Nhập-Nhật-Tân.
LUANGPRABANG : Trần-văn-Chí. Entrepreneur
Các tỉnh khắp Trung-Nam-Bắc có đại-lý

Một đều từ biệt a-phiện

Cho anh em cũng nên nghe tôi là một đều vui vẻ trong gia đình. Chính tôi cũng đã NGHIỆN HÚT trong 15 năm, đi đến đâu cũng thấy nhiều người chê bỉa, mà tôi cũng dùng nhiều thứ thuốc cai rồi, mà vẫn không sao bỏ được. Vậy tôi xem báo thấy HOÀNG-VĂN-ẤP, 47 Phố Ninh-Xá, Bắc Ninh có bán thứ thuốc CAI NHA-PHIẾN giá 1$00 1 lọ, thì tôi tức thì gởi mua về dùng thử, thì bây giờ tôi đã bỏ được rồi, trong người vô bệnh, vẫn khỏe mạnh như thường. Vậy tôi có mấy lời đăng lên đây, trước là cảm ơn ông chủ hiệu HOÀNG-VĂN-ẤP, sau nữa xin các anh em cũng nên nghe tôi, nếu định bỏ thì chỉ dùng thuốc cai nha phiến Hoàng-văn-Ấp là bỏ được, chứ nghiện hút chẳng lợi gì, mất nhiều tiền, người lại xấu, đi đến đâu nhiều người khinh bỉ, mà trong gia đình bao giờ cũng không được vui vẻ vì mình !

ĐẶNG ĐÌNH-CHỮ *Maréchal Foch* -:- *VINH*

BỘ BA !...
MUỐN : TỐT. LỢI. RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG :

1) DẦU XĂNG (ESSENCE)
2) DẦU NHỚT (HUILE)
3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết ;

SHELL

SHELLCOOL
SHELL A CYL
HUILE SHELL
GRAISSE SHELL

biết chắc dùng mãi.
Đâu đâu cũng sẵn có
SHELL

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Directeur Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG